

Egy kiváló íróné műveiben lapozgattam az inémt, amelyben a Margithid, mint a híres Eiffel műve szerepel. Ez megütötte a szememet. Eiffel építette volna? En úgy tudtam, hogy francia mérnök építette ugyan, de nem Eiffel, hanem egy másik. Viszont Eiffel csakugyan épített nálunk valamit, de nem a Margithidat, hanem egyebet. Furta a dolog az oldalamat, utána néztem.

Hát nem Eiffel építette a Margithidat hanem egy Gouin nevezetű francia mérnök. Ötmillió forintot kölcsölt az egész hid, nem egészen négy esztendőig tartott, míg elkészült. A Margithid jóval kevesebbet esztendő. Közben kisfiú is született, ha már életrajzáról beszélünk: a szigethez kapcsolódó hídcsúszmányt csak később építték hozzája. Hatvanéves korára egy kicsit el is öregedett. Eppen mostandán hallani, hogy a halóságok fatartási eljárásnak akarják alávetni az öregurat. Vagy öreg költség? Nem tudom hirtelenében, milyen némmel képzeljek egy hidat. A német nyelvi némméneket véli, a latin nyelveket himmemű fogalmat látnak benne.

Ezen majd eltundódom máskor. Most Eiffel mérnökkel foglalkozom.

Nem resteltem a fáradságot, megkerestem az életrajzát. Onnan tudom, hogy Eiffel Sándornak hirtel és Dijonban született. Ha élne, már túl volna a száz esztendőn. Azt olvasom róla, hogy igen tehetséges mérnök volt és erősen vállalkozó szellemű. Első nagy alkotását Bordeauxban állította fel, a bordeaux nagy vashidat az ő műve. Aztán völgyhádat építésére fektet rá, a francia vasutak számára egész sort épített belőlük.

Mikor Franciaország helyennyelében világkiállítás rendezett, ő már igen híres építésmérnök lett. Rábiztáta Párizs város pavilonjának megépítését, valamint a világkiállítást terület főbejáratait, tervezését. Mind a kettővel nagy sikere volt. Ebben az időben már inkább vállalkozó volt, mint tervező. Magyarország is összehívására került. Két nagy épület van a mi országunkban, amely keze nyomait viseli, de mind a kettőt más tervezte, ő csak megépítette. Az egyik a nyugati pályaudvar, amelyet De Serres nevezetű francia építész eszelt ki, a kivilített Eiffel hatalmas vállalatát növekedett ége nyerte el. A másik a szegedi híd. Ez sem Eiffel tervezte, hanem magyar ember: Feketeleány János vágszegi székely államanyas mérnök, aké érmehézést talált a párizsi vállalatot, megcsinálta a hídtervet, s Eiffel ége az ő tervével tett részt a nemzetközi árverségen. Meg is nyerte, meg is építette.

Mellesleg megjegyzem, hogy érdekes, mennyire nem ismeri az ember saját febtörősa épületeit. Saját szegyenemre megvallom, hogy fogalmam sem volt róla, amit most tudtam meg, jelen témám körül való böngészéseim közben: hogy tudmíllik a keleti

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztálvozás

Szerző:

Cím:

Eiffel

Forrás:

Paris-Hivatal

(Hely)

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

Paris-Hivatal 1935. X/29

Személy:

Helyszám:

Eiffel, Axel.

"1934"

92

pályaudvar ugynevezett pénztárcsarnokának faliképet Lotz Károly festette. Megfordultam pár százszor abban a csarnokban, de a Lotz-képet sohasem néztem meg. Mihelyt ráérek, kimegyek, megnézem. Az vesse rám az első követ, aki már megnézte. Vagy aki egyáltalában tudta, hogy Lotz ott látható.

De térjünk vissza Eiffel mesterhez. Mikor a franciák tervebe vették, hogy nyolcvankilencben új világkiállítást csinálnak Párizsban, Eiffel kieszelte, hogy meg fogja építeni ez alkalomból a világ legmagasabb tornyát. Vasból. A megbízást meg is kapta. A kiállításra készen állott az Eiffel-torony, amely nélkül azóta Párizs képe elképzelhetetlen. Az egész világ megcsodálta a háromszáz méteres tornyot, amelybe Eiffel kilencmíllió kilogramm vasat épített bele.

A mérész képzeletű mérnök világhírre tett szert csunya, de meghökkentő tornyával. Ekkor már dúsgazdag ember volt, de tettekreész, nyughataitan természete új vállalkozásokra ösztökölte. Ez lett a veszte.

Az a részvénytársaság, amelyet a Panama-csatorna megépítésére alapítottak, már a világkiállítás megnyitása előtt fizetési zavarokba került. Az öreg Lesseps Ferdinánd örgróf, akinek nyolcvanéves multját a szuezi csatorna alkotása díszítette s aki a Panama-részvénytársaságot is vezette, kénytelen volt bíróság előtt számot adni a részvénytársaság gazdálkodásáról. A bíróság az igazgatóság tagjait vád alá helyezte. Ezek között volt Eiffel Sándor is.

A Panama-ügyet nem kell ismertetni, az a történelemé. A francia részvénytársaság bukása megrázta az egész belpolitikát. Ot esztendeig tartó példátlan parlamenti, bírósági és közéleti izgalom után elhangzottak az ítéletek: a bíróság kímélte a szerencsétlen vállalkozók büntetését. Köztük volt Eiffel is. Nem használt neki sem a sok pénz, amit a magyarokon, sem a tekintély, amit a franciákon szerzett: elítélték két esztendei fogházra és huszezer frank kártérítésre.

A főszereplők sok magyar vonatkozással rendelkeztek. Lesseps nem egyszer járt Magyarországon és szoros összeköttetést tartott fenn Türr tábornokkal, aki tudvalevőleg maga is sokat foglalkozott csatornatervekkel. Gyakran jártak össze és társaságukban sokat fordult meg Eiffel is.

Eddig van. A Margithidat tehát nem Eiffel

építette.